

Gaelscoil Inse Chór

Polasaí Frithbhulaíochta

1. I gcomhréir le riachtanais an Acht Oideachais (Leas) 2000 agus na dtreoirlínte faoi chód iompair a d'eisigh an Bord Náisiúnta um Leas Oideachais tá an beartas frithbhulaíochta seo a leanas glactha ag Bord Bainistíochta Gaelscoil Inse Chór mar chuid de chód iompair iomlán na scoile. Géilleann an beartas go huile agus go hiomlán do riachtanais *Ghnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile* a foilsíodh i Meán Fómhair 2013.
2. Aithníonn an Bord Bainistíochta a thromchúisí atá iompar bulaíochta agus a dhiúltaí a d'fhéadfadh a thionchar a bheith ar dhaltaí, agus geallann an scoil dá réir cloí leis na príomhphrionsabail dea-chleachtais seo a leanas agus iompar bulaíochta á chosc agus á chomhrac.
  - Cultúr dearfach a bheith i réim sa scoil:
    - A. ina nglactar go fonnmhar le difríocht agus le héagsúlacht agus ina léirítear meas ar chuimsitheacht.
    - B. ina spreagtar daltaí chun iompar bulaíochta a nochtadh agus a phlé i dtimpeallacht neamhbhagrach.
    - C. ina gcuirtear caidreamh bunaithe ar mheas chun cinn ar fud phobal na scoile.
  - Ceannaireacht éifeachtach.
  - Cur chuige scoile uile.
  - Tuiscint i bpáirt faoin rud is bulaíocht ann agus faoin tionchar is féidir a bheith aige.
  - Feidhmiú straitéisí oideachais agus coiscthe (lena n-áirítear bearta chun feasacht a mhúscailt)
    - A. a chothaíonn ionbhá, meas agus athléimneacht sna daltaí.
    - B. ina dtéitear i ngleic go sainráite le cibearbhulaíocht agus le bulaíocht bunaithe ar aitheantas, lena n-áirítear bulaíocht homafóbach agus trasfóbach.
  - Maoirseacht agus monatóireacht éifeachtach ar dhaltaí.
  - Tacaíochtaí don fhoireann.
  - Teagmhais bhulaíochta a thaifeadadh agus a imscrúdú ar shlí chomhsheasmhach agus obair leantach a dhéanamh ina dtaobh (lena n-áirítear straitéisí aitheanta idirghabhála a úsáid)
  - Meastóireacht leanúnach ar a éifeachtaí atá an beartas frithbhulaíochta.

Gaelscoil Inse Chór

I gcomhréir le *Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile* seo é an sainmhíniú ar bhulaíocht;

An rud a thuigtear le bulaíocht ná iompar diúltach neamhiarrtha, bíodh sé i bhfoirm iompar briathartha, síceolaíoch nó fisiciúil, a dhéanann duine aonair nó grúpa in aghaidh duine nó daoine eile, agus a dhéantar arís agus arís eile.

Áirítear na cineálacha iompair bhulaíochta seo a leanas ar an sainmhíniú ar bhulaíocht:

- duine a fhágáil as an áireamh d'aon ghnó, gabháil do chúlchaint mhailíseach agus do chineálacha eile caidrimh bhulaíochta idir dhaoine;
- cibearbhulaíocht; agus
- bulaíocht bunaithe ar aitheantas, ar nós bulaíocht homafóbach, bulaíocht chiníoch, bulaíocht bunaithe ar bhallaíocht den Lucht Siúil agus bulaíocht ar dhuine faoi mhíchumas nó ar dhuine a bhfuil riachtanais speisialta oideachais aici/aige.

Ní chuimsíonn an sainmhíniú seo ar bhulaíocht teagmhais aonraithe nó teagmhais aon uaire d'iompar diúltach d'aon turas, lena n-áirítear téacsteachtairacht mhaslach nó goilliúnach aon uaire nó teachtaireachtaí príobháideacha eile agus ba cheart déileáil leo, mar is cuí, de réir chód iompair na scoile.

Ach, i bhfianaise an bheartais seo, féachfar ar theachtairacht, íomhá nó ráiteas poiblí goilliúnach aon uaire ar shuíomh Gréasáin líonra poiblí nó ar fhóram poiblí eile ar féidir an teachtaireacht, an íomhá nó an ráiteas sin a fheiceáil air agus/nó a bheith athráite ag daoine eile mar iompar bulaíochta.

Iompar diúltach nach n-áirítear sa sainmhíniú seo ar bhulaíocht, déileálfar leis de réir chód iompair na scoile.

Gheofar eolas breise ar na cineálacha éagsúla bulaíochta i Roinn 2 de na *Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile*.

Seo a leanas an múinteoir/na múinteoirí ábhartha a dhéanfaidh bulaíocht a imscrúdú agus a dhéileálfadh léi: (féach Roinn 6.8 de na *Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile*):

- **Múinteoirí Ranga**
- **Príomhoide Tánaisteach**
- **Príomhoide**

Is iad na múinteoirí ranga a bheidh mar mhúinteoirí ábhartha. D'fhéadfaí tacaíocht a lorg ón bhfoireann um oideachais speisialta maidir le cásanna áirithe ina bhfuil páistí i gceist ag freastal ar ranganna/grúpa tacaíocht foghlama.

Gaelscoil Inse Chór

Seo a leanas na straitéisí oideachais agus coiscthe (lena n-áirítear straitéisí a bheidh dírithe go sonrach ar an gcibearbhulaíocht agus ar bhulaíocht bunaithe ar aitheantas, go háirithe bulaíocht homafóbach agus trasfóbach) a bheidh in úsáid sa scoil.

- Beidh atmaisféar bunaithe ar chairdeas, meas agus lanmháltas cothaithe ag an bhfoireann.
- Cuirfear béim ar na téamaí ar fad pléite sa rannóg seo ó thús saol scoile na bpáistí le linn an clár Aistear a ritheann sna ranganna naíonáin.
- Déantar forbairt ar féin-mhuinín na bpáistí tríd difríochtaí aonaracha, éachtaí, dea-iompar agus béasaí a cheilliúradh chomh maith le deiseanna a chur ar fáil chun dul chun chinn a dhéanamh trasna an curaclam.
- Déanfar iarrachtaí ionbhá a chothú sna páistí tríd mothúcháin a phlé agus iad féin a chur in áiteanna páistí éile.
- Beidh gaolta le páistí bunaithe ar chomh-mheas agus ar mhuinín ionas go mbeidh muinín ag na páistí as an bhfoireann scoile.
- Beidh múinteoirí aireach agus iad ag freagairt i mbealaí a léiríonn cúram agus mothálachas ar pháistí a roinneann eachtra bhulaíochta agus imscrúdú á dhéanamh acu ar na sonraí ar fad. Déanfar taifead ar aon mhí iompar luaite agus d'fhéadfaí filleadh ar an dtaifead seo sa todhchaí
- Beidh plé déanta ag na múinteoirí leis na páistí ar an bpolasaí seo agus straitéisí bainistíochta iompair in úsáid a dhíríonn ar réiteach fadhbanna agus a spreagann páistí chuig ról lárnach a ghlacadh ar teacht ar réiteach ar fhadhbanna.
- Bainfear leas as an gcuraclam chun oideachas a chur ar fáil dos na páistí ar iompar bhulaíochta. D'fhéadfaí seo a chlúdach tríd na cláir reiligiúin, OSPS, Bí Sábhálda, Misneach, na hEalaíne agus Am Chiorcal. Díreofar ar seo go mór mór le linn an dara théarma.
- Cuirfear béim ar leith sna bunranganna ar an tábhacht a bhaineann le labhairt amach/tuairisciú chuig múinteoir nó tuismitheoir ar aon iompar a chuireann isteach ort.

Is éard atá le **cyber-bulaíocht** ná úsáid a bhaint as teicneolaíocht cumarsáide/eolais chun tacaíocht a thabhairt ar aon bhulaíocht mar atá mínithe sa pholasaí seo. Tarlaíonn seo thar réimse forleathan- téacsanna, ar-líne, suíomhanna sosialta, ríomhphost srl. Tógfar an-dáiríre an iompar seo ag Gaelscoil Inse Chór. Maidir le aon eachtra lasmuigh den scoil, tabharfar tacaíocht don íospartach tríd tuismitheoir/caomhnóir a chur ar an eolas maidir le tuairisc ar iompar mí-oiriúnach aon pháiste a thagann chugainn. Tógfar an-dáiríre aon tuairisc ar iompar bulaíochta lasmuigh den scoil agus tá sé de dhualgas ag an scoil féachaint isteach san fhadhb i gcásanna ag a bhfuil na páistí luaite ag freastal ar Ghaelscoil Inse Chór. Déanann an polasaí é a shoiléiriú gur choir do gach tuismitheoir/caomhnóir na rialacha agus coinníollacha a dheimhniú ar suíomhanna sosialta roimh na páistí iad a úsáid. Déanfar gach iarracht oideachas ar an ábhar seo a chur ar fail. Beidh Seachtain TCE I mbun sa scoil gach dara bhliain ag díriú ar shábháilteacht ar líne Díreofar ar dhaltaí agus a rthuismitheoirí/caomhnóirí lena linn. Bainfear leas as suíomhanna ghreasáin

Gaelscoil Inse Chór

www.webwise.ie, www.childwatch.ie agus tógfar cainteoirí isteach chuig daltaí agus tuismitheoirí mar chuid de seo.

Rachaimid i ngleic le bulaíocht homafóbach agus le bulaíocht trasfóbach tríd póstaer/ábhair LGBTa bheith ar chlár oideachais Ranganna 5 agus 6, ráitis ina gcuirfí fáilte roimh dhaoine LGBT agus ina léireofaí meas ar bhail LGBT de phobal na scoile a phlé le tuismitheoirí, an acmhainn Oideachas Sóisialta, Pearsanta, Oideachais (OSPS), Ag Fás mar Dhuine LGBT, a mhúineadh agus a bheith páirteach in imeachtaí chun feasacht a mhúscailt ar cheisteanna LGBT.

Seo a leanas straitéisí na scoile chun iompar bulaíochta a imscrúdú, chun obair leantach a dhéanamh ina dtaobh agus chun iompar bulaíochta a thaifeadadh mar aon leis na straitéisí idirghabhála bunaithe a úsáidfídh an scoil chun déileáil le cásanna d'iompar bulaíochta (Féach Roinn 6.8 de na Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile):

- Tabharfar tacaíocht d'éinne ar a bhfuil bulaíocht ar siúl orthu tríd deis láithreach a thabhairt dóibh labhairt faoi lena mhúinteoir ábhartha (múinteoir ranga).
- Déanfar aitreisiú leis an bpáiste go gcabhróidh comhphobal na scoile leo agus go gcuirfear córas monitireacht i bhfeidhm chun sábháilteacht a chruthú dóibh.
- Líonfar amach Agúisín 3A Teimpléid ar Ábhair Bulaíochta a Fhiosrú. Déanfar cine idir bhulaíocht/mí-iompar bunaithe ar an t-eolas taifeadta ar an bhfoirm seo.
- Déanfar caint leis an bpáiste/na páistí atá luaite a bhfuil ag déanamh an bulaíocht. Déanfar seo go haonrach agus i ngrúpaí agus d'fhéadfaí tuairisc a lorg ó daoine eile nach luaitear.
- Sa chás go bhfuil an múinteoir ábhartha sásta gur chás bulaíochta atá ann, cuirfear tuismitheoirí/caomhnoirí an pháiste/na páistí luaite mar bhulaí ar an eolas ar cad a tharla. Socrófar cruinniú leo chun plean a dhearradh a rachaidh i mbun an fadhb a réiteach. Déanfar gach iarracht sa phróisis seo taobh an pháiste ar a bhfuil an mbulaíocht ar siúl orthu a fheiceáil agus a thuiscint. Níl aon phlean/straitéis amháin a oireann gach cás agus tá gá seo a thuiscint.
- Déanfar teagmháil rialta le tuistmitheoirí/caomhnóirí na bpáistí ar fad atá i gceist agus an phlean seo i bhfeidhm chun dul chun chin a thomhais agus a thaifead.
- Tar éis tréimhse 20 lá, mura bhfuil feabhas ar chúrsaí, líonfaidh an múinteoir ábhartha Agúisín 3 agus í a chur chuig an bpríomhoide. Cuirfear cásanna mar seo os comhair Bord Bainistíochta na scoile gach téarma.
- Tá deis ag gach mhúinteoir Agúisín 3 a líonadh ón tús agus gan fanacht 20 lá, ag braith ar nádúr an chás

Aithníonn Bord Bainistíochta na Scoile go mbíonn deachrachaí ag páistí iompar bulaíochta a aithint is a thuairisciú. Chuige seo múinteoir an Clár Bí Sábháilte agus i ngleic leis déantar suirbhé uair in aghaidh an téarma chun mion-fhadhbanna a réiteach taobh istigh den timpeallacht ranga idir an Múinteoir agus na páirtithe chuí. Má aithnítear go bhfuil fadhb níos dáiríre é leanfaidh an múinteoir na céimeanna mar atá leagtha amach sa pholasaí seo.

Seo a leanas clár tacaíochta na scoile do dhaltaí a ndearnadh bulaíocht orthu;

- Aithnítear sa scoil go bhfuil tacaíocht de dhíth ag an dá thaobh- páiste/í ar a raibh bulaíocht déanta air/uirthi/orthu agus ag an té ag a raibh an bulaíocht ar siúl acu.
- Déanfar obair ag leibhéal ranga ar fáthanna agus cúiseanna bulaíochta. Más gá déantar seo i ngrúpaí níos lú agus le tacaíocht ón bhfoireann um oideachais speisialta.
- Déanfar suirbhéanna téarmúil ar ranganna ag iarraidh páistí mí-shocair a aithint agus a thacú.
- D'fhéadfaí leas a bhaint as cláracha a dhíríonn ar an bhféin-mhuinín agus ar an bhféin smacht. Is iad *Socially Speaking* agus *Talk About* na príomh-chláracha atá i bhfeidhm anseo againn.
- D'fhéadfaí áiseanna a úsáid as foinsí oideachais eile ar nós *Anti-Bullying Campaign (Sean Fallon)*, *S.A.L.T. nó Sticks and Stones*
- D'fhéadfaí tacaíocht ó lasmuigh den scoil a lorg leis ón gCúram Leanaí- Linn Dara in Ospidéal Uílleird na Silíní agus ó NEPS.

Maoirseacht agus Monatóireacht Éifeachtach ar Dhaltaí

Deimhníonn an Bord Bainistíochta go bhfuil beartais agus cleachtais chuí mhaoirseachta agus monatóireachta i bhfeidhm chun iompar bulaíochta a chosc agus chun déileáil leis agus chun idirghabháil luath a éascú más féidir.

An Chiapadh a Chosc

Deimhníonn an Bord Bainistíochta go ndéanfaidh an scoil, de réir a oibleagáidí faoin reachtaíocht chomhionannais, gach beart is indéanta go praiticiúil chun daltaí agus baill foirne a chosaint ar chiapadh gnéasach agus ar chiapadh ar aon cheann de na naoi bhforas, mar atá inscne lena n-áirítear trasinscne, stádas sibhialta, stádas teaghlaigh, treoshuíomh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine nó ballraíocht den Lucht Siúil.

Gaelscoil Inse Chór

Ghlac an Bord Bainistíochta an beartas seo an 7/09/2020

- Tá an beartas seo ar fáil do phearsanra na scoile, foilsíodh é ar shuíomh Gréasáin na scoile (nó mura bhfuil suíomh ag an scoil, tá sé ar fáil ar shlí eile do thuismitheoirí agus do dhaltaí ar iarratas) agus do Chumann na dTuismitheoirí (más ann dó). Cuirfear cóip den bheartas seo ar fáil don Roinn agus do phátrún na scoile má iarrtar é.
- Athbhreithneoidh an Bord Bainistíochta an beartas agus a fheidhmiú uair amháin i ngach scoilbhliain. Cuirfear fógra scríofa gur athbhreithníodh beartas frithbhulaíochta na scoile ar fáil do phearsanra na scoile, foilseofar é ar shuíomh Gréasáin na scoile (nó mura bhfuil suíomh ag an scoil, cuirfear é ar fáil ar shlí eile do thuismitheoirí agus do dhaltaí ar iarratas) agus do Chumann na dTuismitheoirí (más ann dó). Cuirfear taifead den athbhreithniú agus a thoradh a chur ar fáil don phátrún agus don Roinn, leis, má iarrtar é.

Terry Ó Máirtín (Cathaoirleach)

Aguisín 1 Leideanna praiticiúla ar conas cultúr dearfach scoile a chothú

Seo a leanas roinnt leideanna praiticiúla a d'fhéadfadh cabhrú le scoileanna cultúr dearfach scoile a chothú agus iompar bulaíochta a chosc agus dul i ngleic leis.

1. Tabhair dea-shampla d'iompar ina léirítear meas do gach ball de phobal na scoile i ngach caidreamh a bhíonn agat leo.
2. Múin do na daltaí go sainráite an rud is teanga a léiríonn meas agus iompar a léiríonn meas ann, an tslí ina gcuirtear in iúl é, an tionchar a bhíonn aige sa seomra ranga agus ar fud na scoile.
3. Cuir teachtaireachtaí láidre measa ar taispeáint sa seomra ranga, in áiteanna tionóla agus ar fud na scoile. Bíodh na daltaí bainteach le dréachtú na dteachtaireachtaí.
4. Beir orthu agus iad á n-iompar féin i gceart - tabhair aird ar an gcineál iompair atá uait agus mol é nuair a fheiceann tú é.
5. Téigh i ngleic ar shlí chomhsheasmhach le haon teanga idirdhealaitheach agus maslach a úsáidtear sa scoil – áirítear air sin teanga homafóbach agus ciníoch agus teanga a dhéanann beag is fiú de dhaltaí atá faoi mhíchumas nó a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu.
6. Tabhair aiseolas cuiditheach do dhaltaí nuair nach mbíonn iompar agus teanga a léiríonn meas le sonrú uathu.
7. Bíodh córas spreagthaí agus luachanna saothair ann chun iompar inmhianaithe a chur chun cinn mar aon le géilliúlacht do rialacha agus do ghnásanna na scoile.
8. Múin go sainráite do na daltaí conas meáin shóisialta a úsáid ar shlí fhreagrach.
9. Tabhair spreagadh do na daltaí chun géilleadh do rialacha na scoile maidir le húsáid fón póca agus
10. an Idirlín. Déan obair leantach le daltaí nach dtugann aird ar na rialacha.
11. Tabhair ról gníomhach do thuismitheoirí agus/nó do Chumann na dTuismitheoirí i bhfeachtais chun feasacht mar gheall ar mheáin shóisialta a mhúscailt.
12. Leag béim ar an gceart atá ag gach duine i bpobal na scoile ar a bheith slán sábháilte sa scoil.
13. Múin rialacha na scoile go sainráite sa seomra ranga agus in áiteanna tionóla i dteanga a thuigfidh na daltaí, agus cuir béim ar na rialacha sin.
14. Féadann gach ball foirne a bheith san airdeall chun aon iompar bulaíochta a thabhairt faoi deara.
15. Cinntigh go bhfuil dóthain maoirseachta sa chlós agus lasmuigh den scoil.

Gaelscoil Inse Chór

16. D'fhéadfadh foireann na scoile comhairle a fháil ó na daltaí faoi na háiteanna is mó ina dtarlaíonn bulaíocht agus faoi na hamanna ag a dtarlaíonn sé.
17. Is gnách do na háiteanna is mó ina dtarlaíonn bulaíocht a bheith sa chlós agus lasmuigh den scoil, i seomraí gléasta, i ndorchlaí agus in áiteanna eile inar beag maoirseacht a dhéantar.
18. Is gnách bulaíocht a bheith coitianta nuair nach mbíonn maoirseacht struchtúrtha ann, mar shampla nuair a bhíonn daltaí sa chlós nó ag athrú seomraí ranga.
19. Tacaigh le bunú comhairlí scoile agus lena gcuid oibre.

Gaelscoil Inse Chór

Aguisín 3 Teimpléad chun iompar bulaíochta a thaifeadadh (Inranga)

1. Ainm an páiste ar a bhfuil bulaíocht á dhéanamh air/uirthi agus a rang ghrúpa

Ainm: _____ Rang: _____

2. Ainmneacha agus Ranganna iad siúd atá ag gabháil d'iompar bulaíochta

Ainm: _____ Rang: _____

3. Foinse an tuairisc (*An dalta i dtrácht, Dalta eile, Tuismitheoir, Múinteoir, Eile*)

4. An áit ar tharla an teagmhas/na teagmhais (*Clós, Seomra Ranga, Pasaáiste, Leithreas, Bus Scoile, Eile*)

5. Ainm an té/na ndaoine a thuairiscigh an t-údar inní bulaíochta

6. Cineál an iompair bhulaíochta (*Ionsaitheacht Fhísiciúil, Dochair do mhaoín, Aonrú/Eisiamh, Ainmneacha maslacha a thabhairt ar dhuine, Cibearbhulaíocht, imeaglú, Cúlchaint Mhaisleach, Eile*)

7. I gcás iompair a bhféachtar air mar bhulaíocht bunaithe ar aitheantas, tabhair an chatagóir lena mbaineann:

(*Homafóbach, Míchumais, S.E.N., Ciníoch, Ballraíocht den lucht siúil, Eile*)

Gaelscoil Inse Chór

8. Cur síos gairid ar an iompar bulaíochta agus ar a thionchar

9. Sonraí na mbeart a rinneadh

Sínithe: _____

Dáta: _____

An Dáta a cuireadh é ar aghaidh chuig an bPríomhoide/Leas-Phríomhoide: _____

Agúisín 6: Suirbhé réamhghníomhach

Suirbhé maidir le hEachtra

Is éard is bulaíocht ann ná a bheith gránna le duine arís is arís eile. D'fhéadfadh duine a bheith ag brú nó ag bualadh daltaí, ag tabhairt fogha faoina gcuid rudaí, ag tabhairt ainmneacha orthu, ag rá nó ag scríobh rudaí gránna fúthu, ag magadh fúthu nó gan cead a thabhairt dóibh a bheith páirteach i gcluichí. Má leanann sé sin ar aghaidh, bulaíocht atá ann. Bíonn bulaíocht éagothrom, dímheasúil agus mícheart i gcónaí. Níl sé tuillte ag aon duine go ndéanfaí bulaíocht orthu. Aon duine a bhfuil a fhios aige go bhfuil bulaíocht ar siúl, ba chóir dó é sin a insint do mhúinteoir.

Más eol duit bulaíocht a bheith ar siúl i do rang nó sa scoil, scríobh na sonraí thíos le go mbeimid in ann labhairt leo siúd atá á déanamh agus iarraidh orthu stopadh. Má gheallann siad go stopfaidh siad agus má chomhlíonann siad an gealltanas sin, ní bheidh siad i dtríoblóid agus beidh gach duine in ann a saol a chaitheamh go sona sásta

Do Ainm: _____ Rang: _____

Ainmneacha na ndaltaí a ndearnadh bulaíocht orthu

Cén saghas iompar a bhí ann (Ciorclaigh)

Ainmneacha a thabhairt orthu

Ag gáire orthu

Ag baint lena stuif

Ag fágáil amach iad

Ag brú

Iompar fisiciúil

Aon bhealaí eile

Liostaigh anseo aon daltaí eile a thuigeann go bhfuil an iompar seo ar siúl

An raibh tusa riamh páirteach san iompar seo (Ciorclaigh)

Gaelscoil Inse Chór

Go minic

Ó am go chéile

Ní raibh

Ainmnaigh na daltaí i do rang a mbíonn ag gabháil den iompar seo go minic

Tá an t-eolas atá tugtha agam thuas fíor

Signed: _____

Date: ___/___/___